1845.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 12 AUGUSTUS.

LEVERANCIE van 900 à 1000 tonnen zuiver versche en zware BAGGELAAR TURF, aan het Gouvernementshuis te Leeuwarden.

De gegadigden tot het doen van de bovengemelde leverancie worden uitgenoodigd, hunne inschrijvingen, behelzende hunne namen en woonplaatsen, benevens de prijzen, waarvoor zij de levering per ton, zullen willen doen, met een monster van de Turf, die door hen wordt aangeboden aan het Gouvernementshuis in te zenden vóór of op den 31 Augustus eerstkomende, zullende dan vervolgens, in den loop der volgende acht dagen, aan dengenen, wien de leverancie wordt toegekend, daarvan kennis worden gegeven.

De geheele leverancie zal moeten afgeloopen zijn op den 15 October 1845.

De betaling zal geschieden van de eerste lading, wanneer de tweede lading geleverd is, en zoo vervolgens tot de laatste lading wanneer de geheele levering wordt aanbetaald.

Elke lading blijft aan eene keuring onderhevig, of die wel met het aangeboden monster overeenkomt; zullende bij afkeuring andere geleverd moeten worden.

Leeuwarden, den 11 Augustus 1845. *De Staatsraad, Gouverneur van Vriesland,* VAN SIJTZAMA.

De middelprijzen van de *in-* en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* moet worden geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 8 Augustus 1845, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 8,08.
Van de *Rogge* per last . . . . » 192,00.

Leeuwarden, den 11 Augustus 1845.

De Staatsraad, Gouverneur van Vriesland, VAN SIJTZAMA.

ITALIE.

ROME, *den* 24 *Julij*. Terwijl alhier de oude Basilika St. Paul, aan den weg van Ostia, voor jaren door brand verwoest, met nieuwe pracht en heerlijkheid uit hare asch herrijst, beginnen aan verschillende gedeelten der St. Pieterskerk sporen van verval bemerkbaar te worden. Gelijk men weet, moesten van tijd tot tijd 10 ijzeren ringen van ruim 120,000 pond zwaarte gebruikt worden, om den veelbewonderden hoofdkoepel bijeen te houden, daar dezelve scheuren bekomen had. Thans blijkt, helaas! dat ook de door 32 gekoppelde zuilen en 16 candelabres versierde — door Spaansch-Amerikaansch goud uitgevoerde — lanternino, onder den kogel van het kruis midden door gebarsten is. Aan de werking van den bliksem kan deze groote schade niet worden toegeschreven, aangezien dit gedeelte van het gebouw bereids door *Pius VII* van een aantal afleiders voorzien is. Men vermoedt eerder dat de verzwakking der steunpilaren van den koepel, door het aanbrengen van trappen en vertrekken in denzelven, tot het bewaren van reliquiën volgens het plan van *Bernini*, voornamelijk als de oorzaak van dezen ramp moet beschouwd worden. Op dit oogenblik zijn een aantal handen onledig, om den geheelen lanternino met ketens te omringen, ten einde zooveel mogelijk de vergrooting der scheuren te voorkomen.

— Een gezelschap Engelsche actionarissen heeft aan de Romeinsche regering aangeboden, om den Tiber, die van jaar tot jaar ondieper wordt, door middel van droogmaking (bij draining) van het eene gedeelte der rivier na het andere, uit te diepen, waarbij echter de oude bedding, na gedanen arbeid, weder aan den vloed zal prijs gegeven worden. Voor deze hunne moeite vragen de Engelschen geen geld, maar alleen de oude gedenkstukken, die hierbij uit de rivier zullen te voorschijn komen.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, *den* 6 *Augustus*. Oostenrijksche dagbladen deelen een treurig berigt mede van de verwoestingen, welke onophoudelijke regens in de provincie Gallicie hebben teweeggebragt. Op de dagen van 17, 18 en 19 Julij stegen alle rivieren, de San, de Wisloka, de Biala, de Dunaiec, de Sola, de Weichsel enz. tot eene ongehoorde hoogte, en rigtten, alles heinde en verre overstroomende, de schromelijkste verwoestingen aan. Niets kon het geweld van het ontketend element stuiten. Huizen stortten in, de Aerial-weg leed op vele punten groote schade, de stevigste bruggen bezweken voor de golven, geheele dorpen werden vernietigd en ook menschenlevens gingen daarbij verloren. Alleen in den Tarnower-kreits zijn ruim 100,000 menschen van hun graan, vee, gereedschappen, in het kort van alles beroofd. Soortgelijke ellende heerscht ook in een groot gedeelte der kreitsen Wadonice, Bochnia, Rzesson, Przemysl en Sanak.

— Eene correspondentie uit Smirna in de *A. A. Ztg.*, gedagteekend 19 Julij, hangt een bedroevend tooneel op van den toestand der stad Smirna, na den brand, en van de ongunstige stemming welke daar tegenwoordig heerscht. — Sedert mijn laatst treurig berigt — luidt het — betreffende den verschrikkelijken brand, die onze stad verwoest heeft, is eene volkomene rust nog niet in de gemoederen van het volk teruggekeerd. Eene soort van bedwelming, een geheime schrik heeft zich van alles meester gemaakt, daar dagelijks nieuwe branden, op verschillende punten van de stad uitbarsten. Niemand twijfelt er aan, of zij zijn aan kwaadwilligheid toe te schrijven, aan eenen geest van wanorde en den lust om schade te berokkenen; en des te meer vraagt men zich zelven af, welk en waar het einde van deze rampen zijn zal? Het is zeker, dat deze week andermaal brand in het kwartier der Franken gesticht is, en wel door policie-soldaten van den gouverneur. Eergisteren waren de geruchten, welke over de misdadige bedoelingen der Turksche bevolking in omloop waren, zoo sterk en lieten zoodanig voor een' algemeenen moord of een grooten brand vreezen, dat alle spuitgasten bijeengeroepen waren, ja dat de consuls het noodig oordeelden, tot hunne veiligheid eene sterke wacht in hunne huizen te nemen. Algemeen wordt in Smirna de voortreffelijke handelwijze van het dagblad *Echo de l'Orient* geroemd, dat zich niet ontzien heeft, op het krachtigst en bepaaldst de laffe en onwaardige handelwijs van den gouverneur *Reschid Effendi* aan de Porte kenbaar te maken. Naar men verneemt, zal deze Ambtenaar dan ook van zijnen post ontzet worden. De Sultan heeft eene stoomboot met 500 zakken meel, 200 tenten en 750,000 zilveren piasters gezonden. Verder is de firman aangekomen, waarbij den wederopbouw wordt bevolen. De straten zullen eene belangrijke breedte bekomen en in eenen regten lijn loopen, terwijl de huizen met steenen gevels zullen voorzien worden. Het Fransche marine-lazareth is nog altijd opgevuld met de zieken van het Oostenrijksche hospitaal en met meer dan 200 huisgezinnen, die zonder onderscheid van geloofsbelijdenis en van vaderland alle hulp en ondersteuning bekomen, die zij in hunnen ongelukkigen toestand behoeven. De bevolking is onder den blooten hemel gelegerd, deels in de tuinen, deels onder tenten. Men is thans bezig barakken op te rigten, om tegen den aanstaanden winter de slagtoffers van den brand daarin op te nemen. Z. K. H. de Grootvorst *Konstantijn* is Zaturdag avond hier aangekomen. De Prins heeft zich nergens in het openbaar vertoond en zelfs geweigerd, om deputatiën der hulpcommittés, op hunnen wensch, te ontvangen. Of en welke bewijzen van weldadigheid hij bij zijn vertrek heeft achtergelaten, kan ik u niet melden, bekend is er niets van geworden. Tijdens zijn verblijf alhier ging hij alleen uit, om de Grieksche kerk en een papiermolen te bezigtigen. — Men wacht van oogenblik tot oogenblik het eskader van den admiraal *Turpin*, dat den hertog *van Montpensier* te gemoet gezonden is.

ENGELAND.

LONDEN, *den* 4 *Augustus*. Dezen morgen heeft de Koning der Nederlanden, omringd door eenen schitterenden staf, eene wapenschouwing gehouden, in Hyde-park over de troepen, behoorende tot het huis der Koningin, en eenige andere regementen. De Prins *George* van Cambridge, de Hertog *van Wellington*, en verscheidene hoofd-officieren vormden den staf. Z. M. droeg de uniform van veldmaarschalk van het Engelsch leger. Bij de komst van den Koning voor het front der door de troepen gevormde linie, deed de muzijk van alle regementen het volkslied » *Wilhelmus*" hooren.

Zaturdag heeft de Koning den rijken Indiaan *Dwarkanauth-Tagore* en den sergeant *Bayne* ontvangen, welke laatste, die tot het bataillon der Schotsche garde behoorde, gedurende den slag van Waterloo den toenmaligen Prins *van Oranje* in zijne armen opving.

Gisteren heeft de Koning bij den Hertog *van Wellington* gedineerd; het gastmaal bestond uit 42 couverts en onder de genoodigden zag men Prins *George* van Cambridge, de Hertogin *van Gloucester*, de Prins *Eduard* van Saxen-Weimar; er heerschte eene Koninklijke pracht. Heden heeft de Vorst zich naar Bushy-park begeven, waar Z. M. bij de Koningin-weduwe het middagmaal zal houden.

— Het schijnt zeker, dat de Koningin zich Zaturdag avond te Woolwich op het Koninklijk jagt *Victoria and Albert* zal inschepen, om over Antwerpen naar Duitschland af te reizen. Het fraaije stoomjagt *Fayry* begeeft zich op den Rijn, ten einde ter dispositie van H. M. te zijn, zoo lang zij zich in Duitschland bevindt.

Van den 6*den*. De Koning der Nederlanden is Maandag tot ruim half 10 ure op Bushy-park gebleven. De Koningin douairière had een luisterrijk gezelschap genoodigd om het middagmaal, hetwelk zij den Koning gaf, bij te wonen.

Bij zijne terugkomst in de stad heeft Z. M. het bal, door kolonel *Meyrick* en lady *Laura Meyrick* ter zijner eere gegeven, bijgewoond, tot hetwelk ruim 400 personen uit den hoogsten stand genoodigd waren.

Gisteren morgen heeft Z. M. des morgens ten 9 ure Londen verlaten, om zich naar het eiland Wight te begeven, ten einde bij H. M. de Koningin en Prins *Albert*, op Osborne-house een bezoek af te leggen.

Bij Hoogstdeszelfs aankomst te Portsmouth vond Z. M. aldaar het stoomschip *Fayry*, hetwelk gereed lag om Z. M. en gevolg aan boord te nemen en naar het eiland Wight over te brengen. Bij het beklimmen van de boot werd Z. M. aangenaam verrast H. M. en Prins *Albert* op dezelve te vinden. Te Osbornehouse aangekomen, gebruikte Z. M. bij H. M. een dejeuner en na afscheid van H. D. en haren doorluchtigen gemaal te hebben genomen, keerde Z. M. naar Londen terug.

Dagelijks komen talrijke bezoekers zich aan Mivarts-hôtel inschrijven, hun aantal neemt steeds toe; al wat Engeland aanzienlijks bezit, beijvert zich om Z. M. deszelfs hulde te brengen.

Overal wordt Z. M. op zijne togten met blijken van levendige belangstelling ontvangen. Bij het verlaten der revue, laatstleden Maandag in Hyde-park gehouden, verdrong zich de menigte om Z. M. te zien en de aandrang was zoo groot, dat de policie niet dan met de uiterste moeite, eenen doortogt konde banen voor Z. M. en deszelfs staf, bestaande uit een groot aantal generaals en hoofdofficieren. De lucht weergalmde van de luide kreten, ter eere van Z. M. den Koning der Nederlanden en den hertog van Wellington aangeheven. Z. M. scheen zeer vergenoegd over dezen ontvangst, en boog herhaaldelijk met zijne gewone minzaamheid. Z. M. werd door de luid juichende menigte tot aan Mivarts-hôtel begeleid.

Men kan thans met zekerheid melden, dat Z. M. zich Vrijdag na den middag te Woolwich zal inschepen op zijne terugreis naar Holland."

— Dingsdag den 29 Julij ll., des morgens, was het veld tusschen Banjor en Bethesda (Chestershire) op eene uitgestrektheid van drie mijlen met sneeuw bedekt, die drie duim hoog lag.

FRANKRIJK.

PARIJS, *den* 5 *Augustus*. Een brand, die van de ernstigste gevolgen had kunnen zijn, is den eersten Augustus, op den middag, te Toulon uitgebarsten. Hij openbaarde zich op onderscheidene punten der buiten de stad gelegene werf Mourillon. De wind blies met kracht uit het oosten. De heer vice-admiraal, zee-prefect, begaf zich onverwijld naar de plaats. Oogenblikkelijk werd er hulp georganiseerd en met de grootste orde door de troepen van alle wapens aangebragt.

In den nacht van den 2den was men den brand meester; den 3den was hij geheel gebluscht. Het grootste gedeelte van het etablissement Mourillon is gered. De in aanbouw zijnde schepen zijn door het vuur niet aangedaan geworden. De brand is beperkt geworden tot twee loodsen, waarin ongeveer 14,000 stères timmerhout, die geheel verteerd zijn. De schade bedraagt, hoogst genomen, drie millioen.

Dit ongeluk schijnt het werk van kwaadwilligheid geweest te zijn. Men heeft eenigen grond, om het aan de galeiboeven toe te schrijven. De strengste bevelen zijn gegeven om de schuldigen te ontdekken. De policie meent hun op het spoor te zijn.

Van den 6*den*. Men heeft te Madrid vernomen, dat er te Malaga en te Carthagena aanslagen ontdekt waren, waarvan men tot dusverre de uitgestrektheid nog niet weet, maar van welken het doel zoude zijn de constitutie van 1812 en het regentschap van *Espartero* te herstellen. Deze tijdingen hadden te Madrid wel eenige ongerustheid gebaard, maar de hoofdstad bleef volmaakt rustig, en opdat die rust niet verstoord zoude worden, had het militaire gezag buitengewone maatregelen genomen.

De vier ministers, die van Madrid vertrokken waren, om zich naar Sarragossa te begeven, zijn op hunnen post teruggekeerd. H. M. zal dus, op hare rondreis in Navarra en in de Baskische provinciën, slechts vergezeld worden door den raads-president en den minister van buitenlandsche zaken.

— Men schrijft ons, onder dagteekening van den 29 Julij, uit Bayonne:

»Den dag na de aankomst der Koningin te Sarragossa, zijnde den 24sten en wel de verjaardag der Koningin-moeder, zijn op het paleis meer dan 700 personen tot den handkus toegelaten, waaronder er zich verscheidenen bevonden, die met dat doel de reis uit Madrid hadden ondernomen. De Koningin heeft de hoofdkerk en de kerk del Pilar bezocht. Talloos was de menigte op den weg der Vorstin en oorverdoovend het vreugdegejuich, dat zich van oogenblik tot oogenblik aanhief.

»Gisteren zijn HH. MM. uit Sarragossa vertrokken, zich langs het kanaal naar Tudela begevende; den 29sten hebben zij in die stad vertoefd en den 30sten te Tafallu nachtverblijf gehouden, ten einde den volgenden dag hunne intrede te Pampeluna te doen."

— Onder de nieuwe boekwerken, die tegenwoordig het licht zien, mag wegens deszelfs belangrijkheid bijzonder genoemd worden dat van den Graaf *Girardin*, hetwelk ten titel voert: *Vertoog over den staatkundigen en militairen toestand in Europa.* Het werk besluit met deze opmerkelijke woorden over de begoocheling, die gewekt wordt, door hetgene men goedvindt *materiëlen vooruitgang*, *materiële welvaart* en *materiële belangen* te noemen.

»Wij weten, zegt de heer *Girardin*, dat men als zoo vele schitterende bewijzen van welvaart zal aannemen eene staatsbegrooting van veertien honderd millioenen, de werken die het gevolg daarvan zijn, de weelde van de hoofdstad, tot eene stad van nijverheid hervormd, en de renten van 5 ten honderd op de prijscouranten aangeteekend voor 125 fr.

»Maar dat de materiële welvaart, die men ons zoo hoog roemt en die wij te gulhartig bewonderen, dat de vermeerdering van de opbrengst en de ophooping van rijkdom ons niet verblinden en voor de gevaren der toekomst niet onverschillig doen zijn. Zijn wij indachtig, dat men reeds vroeger eene beschaving, juist op het toppunt van deszelfs schitterendsten bloei heeft zien te gronde gaan. Zijn wij indachtig dat de beschaving van Rome, juist op het tijdstip van haar grootst materiëel vermogen, van haren grootsten rijkdom, door de hand des doods is aangegrepen geworden.

»Een ieder weet, dat toen de barbaren het Roomsche rijk zijn komen omstooten, het reeds niet meer was dan een lijk, waaraan het leven reeds lang was ontvloden, en toch was de materiële luister nimmer grooter geweest. In de derde eeuw van onze jaartelling, terwijl men reeds in de verte den stap vernam der barbaren, die de lijkstaatsie van het keizerrijk kwamen vieren, roemde *Tertullianus* den materiëlen vooruitgang van de Romeinsche beschaving, in bewoordingen, op eene treffende wijze toepasselijk op onzen maatschappelijken toestand en op die welvaart, door welke wij ons laten verblinden, en op welke wij zoo trotsch schijnen te zijn.

»»De wereld, zeide hij, wordt voorwaar iederen dag sierlijker en prachtiger. Geen hoekje van dezelve is meer ongenaakbaar, alle plekken zijn bekend en bezocht, allen zijn het tooneel van nijverheid en van handel. Bezoek de nog kortelings zoo beruchte woestijnen, zij zijn in bloeiende lusthoven herschapen; de veldakkers hebben de wouden vervangen, de wilde dieren zijn voor kudden van vee geweken; men zaait in het zand, men verbrijzelt de steenen, men herschept de moerassen in vasten grond; men telt heden meer steden dan vroeger huizen:

„Wie is er langer beducht voor een eiland? Wie beeft er langer voor eenigen klip terug? Men is verzekerd van overal woningen, eene bevolking, eenen staat te zullen vinden; het is overal vol leven. Wij verpletten de wereld onder ons gewigt."

„En deze lofrede was de lijkrede op eene wereld, die reeds niet meer bestond. Op het eigen oogenblik waarop *Tertullianus* deze woorden ter neder schreef, werden de barbaren, in hunne legerplaats aan den Donau, gewekt door eene wraakstem, die hun toeriep: „Verdrukte stammen, die Rome op zijne schouwtooneelen slagt, rijst op en komt uwen wraak koelen, want Rome, van rijkdommen overladen en walgelijk van weelde, is in het hart getroffen."

Wie kan hier, zegt de heer *Girardin*, de toepassing op onzen toestand ontkennen: die schitterende materiële vooruitgang van het in het hart getroffen Rome, was niets anders dan de verbloeming van den dood, die het reeds in zijnen boezem omdroeg.

NEDERLANDEN.

'sHERTOGENBOSCH, *den 7 Augustus.* Allerbedroevendst zijn de berigten omtrent de aardappelen van alle oorden dezer provincie en ook uit andere provinciën. Voor Noord Braband althans mag de aardappelenoogst dit jaar als geheel verloren beschouwd worden. Met allen ernst roepen wij de tusschenkomst der autoriteiten in, ter voorkoming eener nog verschrikkelijker ramp, namelijk de sterfte onder de menschen. Want het is duidelijk bewezen, dat de aangestokene aardappelen het grootste nadeel op de gezondheid uitoefenen. Reeds nu doen zich ongesteldheden op. De krachtdadigste maatregelen moeten, naar ons inzien, in deze omstandigheden genomen worden. Het is niet genoeg, de slechte aardappelen van de markt te verjagen; men behoorde tevens te beletten, dat dezelve niet, tegen eenen buitengemeen geringen prijs, in de achterbuurten verkocht werden, zoo als ons stellig verzekerd wordt, dat reeds gebeurd is. Wij waarschuwen tevens een ieder, vooral de mingegoedde volksklasse, om zich tegen dien pest in acht te nemen, en wel toe te zien bij het koopen van aardappelen. Ook de landlieden waarschuwen wij voor hun vee. Nog heden lezen wij uit Belgie, dat men aldaar eenige slechts weinig aangestokene aardappelen aan eene koe te eten had gegeven, en dat des anderendaags de melk, welke uit die koe getrokken werd, zwart was.

Ofschoon de rogge en de boekweit tot heden een gunstig aanzien hadden, doet het voortdurend natte weder ook voor dezelve vreezen.

BREDA, *den 5 Augustus.* De berigten over den aardappelenoogst, die in de laatste dagen eenigzins gunstiger bij ons waren ingekomen, zijn helaas weder allerbedroevendst. Langs den geheelen kant en door de gansche Meijerije rotten de aardappelen met eene onbegrijpelijke snelheid weg. Niet alleen de aardappelen die nog in den grond staan, maar ook die, welke reeds uitgehaald zijn, rotten weg, eer men ze heeft kunnen inzamelen. De schade aan vele particulieren, daardoor berokkend, is aanzienlijk, maar voor den burgerstand en de geringe klasse zijn de vooruitzigten voor den aanstaanden winter allerbedroevendst, en te meer nog, daar de onverzadigbare speculatie-geest, die ook op den algemeenen rampspoed aast, niet zal nalaten door reeds van vroeger bekende schandelijke handelingen, het leed nog te vergrooten. Dringend wordt hierin bij tijds, voorziening verlangd.

AMSTERDAM, *den 8 Augustus.* Aangaande de op handen zijnde plegtigheid van de inwijding der Nieuwe Beurs op 10 September e. k., vernemen wij, dat dezelve zal opgeluisterd worden door de tegenwoordigheid van Z. M. den Koning, welke aan de uitnoodiging, om deze belangrijke feestviering bij te wonen, wel gehoor heeft gelieven te geven. Z. M. zal ontvangen worden door eene deputatie uit de voornaamste kooplieden ter dezer stede, terwijl de Edel Achtbare Heer Burgemeester der stad eene toepasselijke rede zal houden. Buitendien spreekt men van een diner, dat door het stedelijk bestuur aan Z. M. den Koning en aan gemelde deputatie, op het stadshuis zal aangeboden worden, en van eene illuminatie van de voornaamste openbare gebouwen.

ROTTERDAM, *den 9 Augustus.* Heden middag ruim half twee ure, verkondigde de nationale vlag van den toren der groote kerk, dat Z. M. de Koning, vergezeld van Z. Exc. den minister *Baud*, en den luitenant-kolonel baron *Girard de Miélet van Coehoorn*, aan boord van het stoomjagt *de Leeuw*, komende uit Engeland, deze stad naderde. Bij het opvaren werd het koninklijk jagt begroet door de salutschoten van het koopvaardijschip *van Oldenbarneveld*, toebehoorende aan de heeren *Balguérie* en *Zn.*, en daarna door de gewone salutschoten van de brik *Pegasus*, terwijl de ekwipaadje in het wand paradeerde. Z. M. stapte aan wal op de lands-werf, waar eene menigte volks was bijeengekomen, en H. D. bij zijn vertrek met luid gejuich begroette, welke blijken van gehechtheid door Z. M. met Hoogstdeszelfs gewone minzaamheid werden beantwoord.

UTRECHT, *den 4 Augustus.* De aardappelen, om deze stad te velde staande, zijn over het algemeen mede door de ziekte aangedaan, waarvan uit vele oorden des rijks gewaagd wordt. Het loof sterft en rot weg, dat bij helderen zonneschijn waarschijnlijk nog toenemen zal, maar de vrucht is tot dusverre nog gaaf en gezond. Waarschijnlijk is het niet, wanneer het loof ook weder uitloopt en de aardappelen gezond mogen blijven, dat de groei dezer laatsten zich spoedig hervatten zal, zoodat het reeds gevorderde saizoen weinig vooruitzigt geeft op vergrooting van den oogst. Betracht men daarbij het gevaar, dat de vrucht door den stengel aangestoken worde, dan is het den landman niet af te raden de reeds eenigermate gevorderde of eetbare aardappelen met spoed uit te rooijen, om die velden nog voor andere zomervruchten te kunnen gebruiken en zijn verlies zoodoende te verzachten. Het laat zich zeer bedenkelijk aanzien, of niet de koolplanten door soortgelijke ziekte als de aardappelen aangedaan worden. Zeer opmerkelijk is het, dat het onkruid tusschen de aardappelen er geene kenmerken van draagt, ofschoon de kruin van het loof der aardappelen het eerst door ziekte schijnt te worden aangetast.

ZWOLLE, *den 9 Augustus.* In onze provincie heeft de ziekte onder de te veld staande aardappelen zich helaas geopenbaard; de *Kamper Courant* van 7 dezer meldt zulks van IJsselmuiden, en particuliere berigten zijn er ons reeds uit onderscheidene gedeelten dezer provincie van toegekomen, terwijl rondom onze stad zoo als in Dieze, op den Ooster-Enk en elders vele akkers zijn aangetast.

Dezelfde verschijnselen welke men elders heeft waargenomen zijn ook hier aanwezig: geheele verdoving van de plant, voorafgegaan door een branderige plek aan het blad, dat daarna opkrult en verdort, waarop de stengels tot verrotting overgaan. Opzettelijke waarneming heeft aan de late aardappelen zelve geene ziekte doen bespeuren, maar doordien ze pas half rijp zijn en nog geen meel gezet hebben, kan men over deugdelijkheid en smaak nog niet oordeelen.

De vroege aardappelen zijn gelukkig rijp en kunnen alzoo gerooid worden, aan deze vrucht bespeurt men zwarte vlekjes, doch de smaak is goed.

Ook in de snijboonen, bespeurt men deze of dergelijke ziekte, terwijl het opmerking verdient dat de naweiden (etgroen) zeer slecht groeijen; immers zijn de jonge grasscheutjes reeds halver wege geel. Vele vruchtboomen sterven of treuren.

— Bekend is het, dat de belangen van Zwolle medebrengen, dat de Veluwespoorweg van de Klomp af regtstreeks wierd doorgetrokken op Zwolle, en dat er door de provincie Utrecht en in het bijzonder door de stad Amersfoort pogingen worden aangewend om eene concessie tot het leggen van eenen spoorweg in dien zin te verkrijgen. Thans meldt men ons uit Amersfoort, dat de concessie zal verleend worden om dien spoorweg door te trekken over Amersfoort, Nijkerk, Harderwijk en van daar regelregt over Hattem op Zwolle. Reeds zoude men te Amersfoort over de plaats denken waar het stations-gebouw zal worden opgerigt.

GRONINGEN, *den 7 Augustus.* Na den langdurigen en gestrengen winter, was het vooruitzigt voor den landman zeer ongunstig. Het later zoo bijzonder vruchtbare weder heeft echter veel hersteld. De *rogge* belooft nu eene tamelijke opbrengst, hetgeen men ook van de overgeblevene *tarwe* verwacht; terwijl het *koolzaad*, dat veelal zeer slecht stond, meer, dan men had durven hopen, bijgekomen is. Alleen van *winter-garst* is bijna niets overgebleven. Behalve de tarwe, zijn of worden alle deze vruchten thans gesneden: zoodat het zeer wenschelijk zoude zijn, dat het regenachtige weder, hetwelk wij den laatsten tijd hadden, door eene bestendige droogte afgewisseld wierd, die ook behoefte begint te worden voor alle zomergranen, welke alsdan eenen ruimen opbrengst beloven.

Reeds in het begin der vorige week hoorde men van eene enkele plaats dezer provincie, omtrent de te veld staande *aardappelen*, dezelfde klagt, als uit Noordbraband en Gelderland gemeld is; sedert is het bederf onder die aardvruchten hier vooral in het *Wester-* en *Hunsingo-kwartier* op eene zorgwekkende wijze toegenomen. Op de zuidoostelijke zandgronden, waar vele fabrijkaardappelen verbouwd worden, merkte men zulks ook op, doch in eene zeer geringe mate. De verschijnselen zijn hier even als elders: eerst worden de bladen als met roestvlekken en de aardappelen met zoodanige stipjes of vlekjes bedekt, welke laatsten dan spoedig tot verrotting overgaan. Het is opmerkelijk, zoo schielijk als het verdorren der bladen zich over den akker verspreidt, of eigenlijk ontstaat, zoodat op menig veld, bij nauwkeurige beschouwing, de plant den eenen dag gezond schijnt, en den volgenden dag, op eenigen afstand zelfs, het treurig verschijnsel bij geheele strooken of plekken zigtbaar is. Over de oorzaak durft men nog niets stelligs bepalen.

— Laatstleden Dingsdag morgen is de straf van geeseling, brandmerk, met den strop om den hals, onder de galg, aan *Jakob Londer* en *Kasper Okkes Everts* voltrokken. Zelden is alhier bij zulk een droevig schouwspel grooter menigte toeschouwers gezien; de straten, waar langs deze beide beruchte booswichten strafwaarts geleid werden en de groote markt, waar de executie plaats vond, waren geheel en al met nieuwsgierigen opgevuld; behalve om de gewone weekmarkt bij te wonen, hadden zich van alle oorden dezer provincie talrijke landlieden naar deze stad begeven, daar het bekend was, dat de gemelde straf op dien dag voltrokken zoude worden, zoodat er vele duizenden nieuwsgierige menschen op de been waren. Het was treurig, twee nog jeugdige menschen, van welke vooral de een, een krachtvol man is en eene beschaafde opleiding schijnt genoten te hebben, ten gevolge hunner misdaden voor altijd geschandvlekt te zien, terwijl men aan den anderen kant zich gelukkig rekende, dat zulke booswichten niet aan de hand der geregtigheid ontsnapt waren, en nu, althans voor eene lange reeks van jaren, onschadelijk gemaakt zijn. Heden zijn zij naar de gevangenis te Leeuwarden getransporteerd.

OMMERSCHANS, *den 2 Augustus.* Een lang gekoesterde wensch nadert met rassche schreden zijne vervulling; de wensch naar een afzonderlijk kerkgebouw voor de Protestantsche gemeente dezer kolonie. Van dit gebouw, hetwelk na eene door den Koning goedgunstig verleende aanzienlijke geldelijke bijdrage, voor eenigen tijd was aanbesteed, werd heden de eerste steen gelegd. Dit geschiedde door onzen zeer geachten leeraar den Wel-Eerw. Zeer Gel. heer *A. Campagne*, in tegenwoordigheid eener talrijke schaar van hier en elders toegevloeid, om ooggetuigen te zijn van eene omstandigheid, welke wegens het bijzondere daarvan, met opzigt tot deze kolonie, niet missen konde eenen diepen indruk te maken op iederen aanwezigen. Niet weinig werd dezen indruk nog verhoogd door de treffende rede, welke onze hooggeachte leeraar, omringd door den Eerwaarden Kerkenraad zijner gemeente, bij deze gelegenheid uitsprak.

St. ANNA PAROCHIE, *den 7 Augustus.* De ziekte in de te velde staande Aardappelen, waarvan uit Waalwijk en andere plaatsen melding wordt gemaakt, bestaat ook op het Bildt, en in naastgelegene Grietenijen. Wij zagen die heden het eerst op de plaats van den Landbouwer *Miedema*, onder deze Gemeente, onder bijna dezelfde verschijnselen, als van daar wordt gemeld. De bovenste en fijnste bladeren beginnen het eerst te verbleeken, hangen spoedig slap bij den stengel neder, krimpen vervolgens te zamen, worden zwartachtig van kleur, en sterven. Daarna worden de grovere bladeren, en ook den stengel aangedaan, die even zoo, eerst miskleurig worden en vervolgens verdorren. De wortels zijn van binnen sappig en schijnbaar gezond, doch van buiten, meenen wij op te merken, dat zij eenigzins gestreept, miskleurig worden. De poot-aardappel is gezond; maar de nieuwe vrucht eenigermate gevlekt en blijkbaar in het begin van kwijning. Tusschen de aardappeltjes, en den grond vonden wij verscheidene wormpjes, die zich niet laten onderscheiden van onzen bekenden aardworm, maar zij zijn veel kleiner, welke wormpjes wij in schijnbaar gezonde planten op het zelfde stuk lands niet vonden. Deze ziekte gaat zeer spoedig voort. Verleden Zondag bemerkte de boer er nog niets van en Maandag vond hij reeds eene aangedane plek van eenige roeden, die de eerstgenoemde verschijnselen vertoonde. Thans (Donderdag) zijn verscheidene planten reeds in staat van verdorring en laten de bladeren vallen. Bij nauwkeurig onderzoek gebleek het ons, dat het geheele stuk lands over, reeds ziekelijke planten bestaan. Bij verderen voortgang der ziekte is de boer voornemens, de aardappels eerstdaags uit te graven, maar deze ontijdig gegravene vrucht zal van weinig waarde zijn. Het is braaks koolzaad land, waarvan de vrucht in het voorjaar is ondergeploegd, en alzoo in den besten staat van cultuur. Aan de sterkte van het land geevenredigd, is het gewas uitmuntend.

Sommigen willen de oorzaak in den wortel zoeken, die, ziekelijk aangedaan zijnde, geene genoegzame voeding aan de plant geeft. Anderen zijn van denkbeeld, dat het een dauw of eene mist zoude zijn, die eerst het loof aandoet. Er zijn ook, die meenen, opgemerkt te hebben, dat de stengel juist boven den grond het eerst wordt aangedaan. Wij voor ons betuigen voor als nog de oorzaak dezer ziekte niet genoegzaam te kennen, maar durven toch wel raden, om niet te haastig te zijn met het uitdelven der aardappels, om dat deze halfvolwassen vrucht weinig zal opleveren, en vooral ook, om dat zulke schijnbare afwijkingen in de Natuur zich dikwijls veel spoediger herstellen, dan men denkt.

Het zoude intusschen te betreuren zijn, dat de landbouwer, die eene zeer hooge huur geeft, en daarom geene misvrucht kan lijden; als ook de guardenier, wiens bestaan grootendeels van den aardappelbouw afhangt, door deze ziekte eene vrucht moesten verliezen, die in deze en naastgelegene Grietenijen zoo veel belooft, en in jaren zoo schoon niet heeft gestaan.

LEEUWARDEN, *den 11 Augustus.* Den 6 dezer is te Amsterdam de gewone jaarlijksche algemeene kerkelijke vergadering der Herstelde Evangelisch Luthersche Kerk in het koningrijk der Nederlanden door Z. Exc. den minister, baron *van Zuijlen van Nijevelt*, op de gebruikelijke wijze geopend. In dezelve waren tegenwoordig de heeren: heeren *J. A. Helper Sesbrugger*, pred. te Amsterdam, *president*; *J. C. C. Everts*, pred. te Enkhuizen, *vice-president*; *D. R. Uckerman*, pred. te Amsterdam, *secretaris*; *A. Ebeling*, lid van den raad der stad Amsterdam; *G. H. Reuzer, jr.*, *F. G. Beerman*, *J. G. Mumperow*, *C. A. van Oven*, *F. W. Eggers*, med. doct., allen van Amsterdam; *J. G Clant*, predikant te Medemblik; *G. H. Sesbrugger*, predikant te Gorinchem; *H. Groenewegen*, predikant te Harlingen; *P. J. Helwig*, predikant te Zwolle; *J. H. Sonstral*, predikant aan de Helder; *A. Uilham*, ouderling te Enkhuizen, en *J. F. Zinsmeister*, ouderling aan de Helder.

— Naar men verneemt, zal de 61ste algemeene vergadering der maatschappij *Tot Nut van 't Algemeen*, op den 12 en 13 Augustus eerstkomende, in het kerkgebouw der Doopgezinde gemeente te Amsterdam, gehouden en geopend worden des morgens ten half elf ure.

De ziekte onder de Aardappelen door de lucht ontwikkeld, verspreidt zich zeker door besmetting.

Hoe! wanneer men de aangetastte planten of liever de ziekte-stof kan dooden? even zoo als men de verspreiding der longziekte in deze provincie tot 3 maal toe, door het dooden van het aangetastte vee heeft belet.

Ik ben alzoo van meening, ingevalle van besmetting, de aangestoken aardappel-plant te begieten met van 25 tot 50 maal met water verdund zwavelzuur (vitriool-olie).

Dit zuur is ingevolge het voorschrift der Chemie, eene uitmuntende bemesting voor het land, de flesch kost slechts eenige stuivers, en zoo verdund kan men met de flesch wel eene einze begieten, en stellig sterft hiervan het teeder voor het ongewapend oog onzigtbaar insect of plantje. Voor vuur in het hout bezig ik, op raad van den verdienstelijken *Uilkens*, reeds sedert lang en met het beste gevolg 8 maal verdund zwavel-zuur, waarmede ik den grond begiet en het hout bestrijk, terwijl ik door het laatste mij tevens vermeen te kunnen vrijwaren tegen de verspreiding van walgelijke insecten.

Ik heb dus dit middel reeds met goed gevolg, zoo wel tegen planten als dieren welke nadeel kunnen veroorzaken, gebezigd, en zal het dus ook met het volste vertrouwen thans bezigen tegen de zoo noodlottige en zoo alom verspreide ziekte onder de aardappelen.

Leeuwarden, den 11 Augustus 1845. † †

BUITENLANDSCHE SCHEEPVAART TE HARLINGEN.

Binnengekomen: Den 2 Augustus het smakschip *Johanna*, kapt. A. J. Onnes, van Memel. — Den 6 dito het pinkschip *Dirkje Adama*, kapt. O. Mehlen, van Groenland; de kofschepen *Cornelia Catharina*, kapt. G. J. Koster, van Nerva, *Leeuwarden*, kapt. K. W. Nieboer, van Riga en *Pieter*, kapt. J. H. de Weerd, van Petersburg. — Den 7 dito de schonerschepen *Flora*, kapt. John Manning en *Dee*, kapt. A. Gallawaij, beide van Londen; de kofschepen *Onderneming*, kapt. S. J. Dekker, van Memel en 5 *Gezusters*, kapt. E. H. Oldenburger, van Petersburg. — Den 8 dito de kofschepen *Egbertus*, kapt. K. H. Bakker, *Arendina*, kapt. J. K. Brouwer, beide van Christiaansand en *Elisabeth Maria*, kapt. H. B. Dirk, van Oostrisoer.

Uitgezeild: Den 4 Augustus het kofschip *de Vrouw Antje*, kapt. D. D. de Grooth, naar Noorwegen. — Den 5 dito het kofschip *Geessina*, kapt. K. K. Wijkmeijer, naar Liverpool. — Den 7 dito de schonerschepen *Fame*, kapt. W. Barfield en *Northam*, kapt. H. B. Disneij, beide naar Londen; het kofschip *de Hoop*, kapt. D. Ouwehand, naar Hull. — Den 9 dito het smakschip *Johanna*, kapt. A. J. Onnes, naar Memel; de kofschepen *Geziena*, kapt. B. A. Visser, naar Noorwegen en *Josina Wilhelmina*, kapt. B. J. de Groot, naar de Oostzee.

MENGELWERK.

FRIESCHE GESCHIEDENIS.

Onlangs is in het licht verschenen de laatste aflevering van de *Algemeene Geschiedenis van Friesland*, beschreven door den Onderwijzer te Dongjum H. W. STEENSTRA, waarmede dit Werk, in twee deelen vervat, thans compleet is. In de Voorrede verzoekt de Schrijver den lezer indachtig te zijn, dat hij geenszins het werk van eenen geleerde voor zich heeft, waarom geene geleerdheid daarin te vinden is, hetwelk ook weinig zoude beantwoorden aan het doel van het geschrift, als zijnde tot een *Leesboek* voor *het Volk* bestemd. Algemeene

bruikbaarheid voor ongeletterden en mingeoefenden was het oogmerk. Ook meerdere volledigheid mogt men bij zulk een kort bestek niet verwachten, want vele boekdeelen zouden moeten zijn beschreven om eene volledige Geschiedenis daar te stellen. De hoofdzaken en het hoofdbeloop der Historie van Friesland, kortelijk zamen te vatten en duidelijk voor te dragen, was naar het plan des Schrijvers voldoende, en hierin redelijk geslaagd te zijn, zijne hoop en verwachting. De bronnen, door hem gebezigd, achtte hij eene genoegzame geschiedkundige waarde te bezitten, en vermeed daarvan de gedurige aanhaling, als zulks min noodzakelijk oordeelende. Zijne bouwstof, aan boeken en handschriften ontleend, was echter zoo overvloedig, dat daardoor het Werk verre boven het, in den Prospectus beloofde, getal bladzijden is gestegen, hetwelk ten gevolge had, dat hij bij de behandeling der latere tijden zeer beknopt heeft moeten zijn.

Indien de Schrijver moge hebben gedwaald of in zijne beoordeeling van zaken en voorvallen van den lezer verschille, hij betuigt deswege met onpartijdige waarheidsliefde te hebben geschreven, en geenszins om van anderen te willen verschillen, veel minder om iemand, hoe ook genaamd, te willen beleedigen; waarom hij, voornamelijk in de laatste tijden, bij de vermelding van ongunstige zaken of bedrijven, veelal de namen van personen heeft vermeden, terwijl hij nergens tegen zijne overtuiging iets heeft ter neder gesteld, alleen om te behagen.

Uit dit oogpunt en derhalve naar de bedoeling des Schrijvers het Werk beschouwende, mag men een gunstig oordeel daarover vellen, en dit boek het Friesche Volk aanbevelen om het zich aan te schaffen tot een Leesboek, behelzende een tijdrekenkundig overzigt van de geschiedenis van hun dierbaar gewest. Dit Overzigt bevat een tal van wetenswaardige zaken, door des Schrijvers aanteekeningen toegelicht, welke uit de Kronijken en andere historische Schrijvers en bronnen, tot een geheel zijn zamengesteld en doorloopend de daden der Vorsten, Landsheeren, Grooten en Minderen leeren kennen. Bijzondere gebeurtenissen, rampen, zeldzame voorvallen en andere bijzonderheden, der aanteekening waardig, zijn er tusschen beiden ingevoegd, en bij overzage van dit geheel, mag men den lof aan den Schrijver niet weigeren, welke hem voor zijnen moeijelijken arbeid ruimschoots toekomt.

Aan het slot vindt men eenige niet onbelangrijke aanteekeningen wegens het *Bildt*, uit eenige Handschriften bijeengebragt en daarna een Register der voornaamste personen en zaken, voorkomende in de beide deelen. De Schrijver betuigt zijnen innigen dank aan den Heer Staatsraad Gouverneur, voor de vergunning van de Opdragt zijns werks te hebben willen aannemen, en zegt zeer te regte zijne geringe pogingen ten nutte der Historie, en ter verheffing van Frieslands roem, aan niemand beter te kunnen aanbevelen, dan aan het Edel Hoofd van dit Gewest, wiens roemruchtige Voorvaderen onder de voorname Mannen hebben uitgemunt, en die steeds met grooten ijver en bekwaamheid, met een welwillend harte en eene minzame genegenheid, voor alle zijne Landgenooten onder zijn Bestuur, werkzaam is, al zijnen tijd ten hunnen beste besteedt en daarenboven als een weldenkend voorstander van Kunsten en Wetenschappen, alle middelen bevordert, welke tot ondersteuning en verheffing daarvan dienstig zijn.

Daar nu de Schrijver zijne geschiedenis aan den Uitgever J. Bloemsma, thans Boekhandelaar alhier, heeft afgestaan en het getal inteekenaren niet grooter is, dan waarschijnlijk noodig om dien Uitgever schadeloos te stellen voor zijne gewigtige onderneming, is het te wenschen dat een algemeen debiet zijne belooning moge zijn, te meer daar men voor eenen betrekkelijk zeer geringen prijs dit nuttig werk kan bekomen, en den Inteekenaren geenerlei reden hebben, om zich te beklagen, hetwelk te dikwijls anderzins het geval is.

Heden ten dage verscheen in het licht het 1ste stuk des derden deels van de *Schetsen van de Friesche Geschiedenis in het algemeen en wegens het Strafregt in het bijzonder*, bewerkt door den achtenswaardigen en kundigen Mr. Daam Fockema, loopende over het tijdvak van 1150 tot 1515. Wij ontvingen dit vervolg met veel genoegen en verwachten het tweede stuk van dit deel met verlangen, hetwelk ook het algemeen Register zal bevatten. Maar wij kunnen niet ontkennen met leedwezen in de Voorrede te hebben gelezen deze periode:

»Niettegenstaande ik voor mijne genoegens wensch de geschiedenissen aan te »houden, zoo verre de gebreken des onderdoms dit zullen gehengen, betuige »ik evenwel, dat de werkzaamheden voor de drukpers waarschijnlijk met dit »deel zullen eindigen; schoon ik in vroegere tijden van af 1515 aanteekenin»gen over het Strafregt bij het Hof van Friesland uit de Sententie-boeken heb »opgemaakt, welke de behandeling over het Strafregt belangrijker zoude heb»ben kunnen maken."

Wij willen gaarne gelooven dat het den Heer Fockema outzettend veel moeite kost de bouwstoffen te verzamelen tot regeling zijner Schetsen; dat de rampen en ongelukken, waardoor het Vaderland is geteisterd hem ter neder drukten en er vele omstandigheden en gebeurtenissen van het verledene, van het toen en nu, hebben medegewerkt om de lust en kalme bedaardheid, den man van hooge jaren, en rustende van veel en van zwaren arbeid, zoo noodig, te schokken, waardoor hij moeijelijkheden vindt de voorgenomene taak voort te zetten. Maar wij hopen, echter ter liefde van de zaak, ten gunste der geschiedenis en vooral ter nuttige ontwikkeling en beschrijving van het zoo belangrijk Strafregt, waartoe de Schrijver allezins en als bij uitzondering de bekwaamheid bezit, dat hij van denkbeeld moge veranderen en al was het dan alleen dit laatste onderwerp, behandele en ons daarvan de geschiedenis niet onthoude. Niemand toch zal wel in staat zijn zoodanige belangrijke bouwstoffen daartoe te leveren, als de Hr. Fockema gedurende zijn ambt als Raad van den Hove met eene duurzame vlijt en volharding heeft bijeengezameld. Het zoude dus te bejammeren zijn, dat die schat renteloos bleef liggen en voor de Friezen vooral welligt nutteloos werd.

Daar nu de Schrijver het nog mogelijk heeft gesteld verder te zullen gaan, hopen wij dat hem gezondheid en krachten bijblijven, die de lust telkens mogen opwekken om aan ons verlangen te voldoen, en het was dan ook de bedoeling om deze aanmoediging tot voortzetting van het eens gevormde plan, of geheel of ten deele, op deze wijze ter zijner kennis te brengen. —

Wij vestigen de aandacht van alle geschiedkundigen op twee zeer belangrijke Verhandelingen van Dr. J. G. Ottema, opgenomen in de Vrije Fries, het 2de stuk van het vierde deel, *over den loop der Rivieren door het land der Friezen en Batavieren in het Romeinsche tijdperk*, — en *over het ontstaan der Zuider-Zee*. Met veel zorg, geduld en naauwkeurigheid heeft de Schrijver deze onderwerpen behandeld en zij leveren vele nieuwe gezigtspunten, aanwijzigingen en overwegingen op, in verband gebragt met de geschriften van vele vroegere en latere schrijvers, waardoor men met meer zekerheid tot den aardrijkskundigen toestand in oude tijden kan besluiten. Twee ophelderende Kaarten zijn hier bijgevoegd, welke een geleidelijk overzigt van het behandelde geven. Daarachter is nog eene korte Voorlezing gevoegd van Mr. D. Fockema, *over de vorming van de Zuider-Zee*, als het resultaat zijner nasporingen en afgescheiden van die van den Heer Ottema.

De Prijs der BOTER te *Leeuwarden*, den 8 Augustus 1845, *f* 28,50 à *f* 30,50. KAAS *f* 15,75 à *f* 21,00.

BOTERPRIJZEN, bedongen door het *FRIESCH GENOOTSCHAP van Proefondervindelijken Landbouw:*

LEEUWARDEN, Vrijdag den 8 Augustus 1845, *f* 30,50.

Prijs-Courant der Effecten.

Amsterdam, den 9 *Augustus* 1845.

Nederland.				Gebl.	**Portugal.**						
Werk. Schuld	2½	pCt.	64	64¼	64¼	Neg. te Londen	3	pCt.			
Dito dito ...	3	»	77¾	78¼		Binnenl.... .	5	»			
Dito dito ...	4	»	100¾	101¼	101	**Rusland.**					
Amort.-Synd.	4½	»	100	100¼		1798, 1816....	5	pCt.	109	109½	109¼
Dito dito. .	3½	»				1828, 1829....	5	»	108	108¼	108⅛
Handel-Maats.	4½	»	168½	169¾	169¼	Dito bij *Hope.*	4	»	94¼	94½	$94\frac{5}{16}$
O. I. Leening	4	»	100¾	101	100⅞	Dito bij *Stiegl.*	4	»	92½	93	92¾
Belgie.						**Amerika.**					
bij Banc. Belge.	2½	pct.				Oblig	6	pCt.			
d° *R.* en Volksv.	2½	»				Bank-Actien.					
Spanje.						**Oostenrijk.**					
L.b.*Ard.* van 85 £	5	pCt.	23½	24	23¾	Metaliek.......	5	pCt.			
Ditoonbep. Stuk.	5	»	22	22½		W.B. bij *G.&Co.*	5	»	105¼	105¾	
Dito...........	3	»				**Brazilie.**					
Ardoin Coupon.. ..			23	23¾		Obl. te Londen	5	pCt.			

4 pct. Port. 66½, 67¼, 66¾; Peru 20½, ¾, ⅝.

Integralen waren heden iets minder in koers en de overige Hollandsche fondsen leverden weinig verschil in prijs bij die van gisteren op; Handelm. was mede lager, dezelve begon met 168¾, is daar eenigen tijd op gebleven, doch door eenige koopers tot 169½ opgegaan, en blijft later op dien prijs aangeboden.

Spaansche fondsen, op lagere koers, mede alhier flaauwer en zijn, nagenoeg zonder variatie, op de gedane prijs gebleven; in de Zuid-Amerikaansche geene affaire geweest, zijnde alleen 4 pct. Portugal lager in prijs. De omzettingen waren zeer gering, waardoor de markt een lusteloos aanzien bekwam.

, Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER DIDERIKA MARIA FREDERIKA ESCHER — KUIPERS.
Wijnaldum, den 5 Augustus 1845.

, Heden beviel van eene DOCHTER A. J. VAN ENSCHUT, Echtgenoot van Bolsward, den 6 Augustus 1845. F. W. C. LEDEBOER.

HEREMA-STATE te Jouro, den 7 Augustus 1845. Heden morgen beviel voorspoedig van een' ZOON, Vrouwe AURELIA VEGILIN VAN CLAERBERGEN, geboren VAN BEIJMA, geliefde Echtgenoot van
Jhr. Mr. P. B. J. VEGILIN VAN CLAERBERGEN.

, Heden beviel zeer voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER ELIZABETH JACOBS VAN DEN OEVER, veelgeliefde Echtgenoote van
Tjerkwerd, den 7 Augustus 1845. M. IJ. GALAMA.

, Heden overleed na een langdurig en in het laatst smartelijk lijden, mijne dierbare Echtgenoote SIJTSKE PIETERS POLL, in den ouderdom van ruim 29 jaren, terwijl ik slechts ruim twee jaren met haar in eenen genoegelijken echt mogt vereenigd zijn.
Groningen, den 4 Augustus 1845. W. K. DUSSELDORP.

, Mogt ik mij voor vier weken verblijden in de gelukkige bevalling mijner geliefde Echtgenoote ANTJE R. DE BEER, heden veranderde deze blijdschap in diepe droefheid, daar het de Voorzienigheid behaagde, deze mijne jeugdige Echtgenoote, met welke ik slechts vijf jaren en elf weken door eenen gelukkigen echt mogt vereenigd zijn, in den ouderdom van ruim 31 jaren, van mijne zijde weg te rukken. Met vier Kinderen, waarvan nog geen het groot verlies eener waardige Moeder kan beseffen, staar ik de overledene met diepe droefheid na, God biddende om mij de noodige krachten te verleenen, ten einde mijn verlies met Christelijke gelatenheid te dragen.
Tjummarum, den 7 Augustus 1845. P. H. W. BRUINSMA.

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN KOLLUMERLAND EN NIEUWKRUISLAND, maken bekend, dat de Legger van de onderhoudpligtigen van eene Laan of Reed en een Pad bij het Plaatske van *Durk Feitsma*, aan den ouden Zeedijk onder Kollum, ter visie zal liggen, gedurende twee maanden, van af den 8 Augustus 1845, des voormiddags van 9 — 12 ure, op het Grietenijhuis te Kollum; en dat de reclames tegen gemelden Legger binnen ééne maand na de genoemde twee maanden in geschrifte aan ons moeten worden ingediend.
Kollum, *Grietman en Assessoren voornoemd,*
den 1 Augustus 1845. K. RITSMA, *L. G.*
Ter ordonnantie van dezelven :
IJ. DE JONGH, *ad int.*

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN LEMSTERLAND, noodigen bij deze uit ONDERWIJZERS van den 2den en des noods van den 3den rang, welke genegen zijn te dingen naar den vacanten Onderwijzerspost in de openbare School te Follega, om zich, met overlegging van hunne Acten van rang en Getuigschriften van goed zedelijk gedrag en practikaal onderwijs, in persoon of bij vrachtvrije brieven aan te melden ter Secretarie van Lemsterland, vóór of uiterlijk op den 23 dezer maand.
De voordeelen aan dezen post verbonden zijn, behalve het vrije genot van de School-woning en den Tuin: 1°. Een jaarlijksch tractement uit de Kerkvoogdijbeurs van de Hervormde Gemeente te Follega, van *f* 235. 2°. Een jaarlijksch tractement uit de Grietenijkas van *f* 50; en 3°. de Schoolgelden der Leerlingen, welke kunnen worden gerekend op p. m. *f* 60 in het jaar.
De Onderwijzer is verpligt, behalve de Dagschool, ook des avonds van 8 tot 9 ure School te houden, bijaldien zich daartoe-¼ gedeelte der leerlingen van het getal der kinderen op de Dagschool aanbiedt, waarvoor hij genieten zal, behalve vergoeding van Vuur en Licht, de dubbelde Schoolpenningen van de Dagschool.
Het vergelijkend Examen zal worden gehouden op Woensdag den 10 September e. k., 's morgens ten 9 ure, op het Grietenijhuis te Lemmer; *en niet op den 30 September e. k. zoo als abusivelijk in de nieuwe Bijdragen ter bevordering van Onderwijs enz. voor de maand Julij ll.* is vermeld.
Er zal geene vergoeding voor reis- of andere kosten worden gegeven.
Lemmer, *Grietman en Assessoren voornoemd,*
den 5 Augustus 1845. W. VAN ANDRINGA DE KEMPENAER.
Ter ordonnantie van dezelven,
H. VAN GENDEREN, *Secretaris.*

BEKENDMAKING.

Ten gevolge der BESTRATING van den WEG door *Oude Bildtzijl* onder *Vrouwen Parochie*, zal de Passage met Rijtuigen door dat Gehucht zijn afgesloten van den 11 Augustus 1845 tot nader berigt.
De Grietman van het Bildt,
T. VAN ANDRINGA DE KEMPENAER.

Op Donderdag den 21 Augustus 1845, zal er door de Arm-Administratie van het dorp Anjum, worden uitbesteed: De levering van plus minus 700 tonnen BAGGELAAR TURF. Gegadigden gelieven zich ten dien dage met monsters te vervoegen, ten huize van den Kastelein *Pieter T. van der Herberg*, alwaar de besteding des namiddags ten twee ure zal plaats hebben.
J. P. HEIKEMA, *Armvoogd.*

ISAäC TELTING, Notaris te Franeker, zal, op Dingsdag den 19 Augustus 1845, des voormiddags ten 9 ure, ten sterfhuize van den Heer *J. Bolman*, te Franeker, bij boelgoed verkoopen:
Eenen netten INBOEDEL, bestaande in mahoniehouten Kabinet met fraai Porseleinen Stel, mahoniehouten Bureau, dito Kastje, dito Stommeknechtje, dito ronde Theetafel, onderscheidene andere Tafels: als 1 ronde met mahoniehouten rand, 2 onder Schuiftafels, onderscheidene Stoelen met gevulde en matten zittingen, Spiegels en Schilderijen, 4 welgevulde Bedden met toebehooren, Tafel- en Keukengereedschap, Porselein, wit Engelsch, Glas, Kristal, Koper, Tin, IJzer en Blikwerk, waaronder een compleet groen verlakt Thee en Koffijservies met pleten randen; en op Woensdag den 20 Augustus 1845, mede des voormiddags ten 9 ure terzelfder plaatse:
Bed- en Tafellinnen, Mans- en Vrouwen Kleederen, Goud, Zilverwerken en Juweelen, van welke laatste de Notitie op franco aanvraag ten Kantore van den Notaris te bekomen is. Daags vóór de verkooping zal alles te bezigtigen zijn.

Publieke Verkooping van eene Zathe en Landen onder Oudega, in Wijmbritseradeel.

De Notaris LEDEBOER, te Bolsward, zal, mede ten verzoeke van den Heer I. J. VERWER, te Makkum, publiek tegen verhooggeld presenteren te verkoopen:
Eene uitmuntende ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE, SCHUUR, HIEMINGE, BOOMGAARD en WATERMOLEN c. a., staande en gelegen onder den dorpe Oudega, bekend ten Kadaster gemeente Heeg, sectie C, op nos. 162, 163, 164, 166, 167, 168, 169, 170, 173*a*, 174*a*. 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 208, 209, 356*a* en 404, groot 39 bunder 78 roede 38 el, alle Greidlanden, behoorende aan de Wed. *Sjoerd Gerbens Palstra c. s.*, in huring bij *Jouke Pieters van der Weij*, tot St. Petri en Mei 1846, en alsdan vrij te aanvaarden; zijnde in perceelen te zamen op deze Zathe en Landen c. a. geboden *f* 22,044.92½.
Wie hieraan gading maken, komen op Donderdag den 21 Augustus 1845, des namiddags ten 2 ure, bij de eindelijke toewijzing, in het Hof van Holland te Bolsward.

Verkoop van eene snelzeilende Boot.

R. BLOEMBERGEN SANTEE, te Leeuwarden, zal, op Vrijdag den 15 Augustus 1845, des namiddags ten 3 ure, bij *R. J. Brouwer*, in het Schippershuis op het Vliet aldaar, verkoopen: Eene snelzeilende BOOT, lang 5 el 660 streep, met 2 stel Zeilen, kleine Fok, Haken, Kloeten en verder toe en aanbehooren, zoo als dezelve op den dag der verkoop bij *Brouwer* ter bezigtiging zal liggen. — Zijnde inmiddels uit de hand te koop.

Verkooping van Bloemen en Heesters.

L. HARMENZON, Deurwaarder te Leeuwarden, zal, op Zaturdag den 16 Augustus 1845, (en niet op Woensdag den 13den bevorens) na den middag ten 3½ ure, in den Stadstuin aldaar, verkoopen:
Eene schoone partij bloeijende POTGEWASSEN en HEESTERS, dagelijks in gemelden Tuin te bezigtigen; aangevoerd door *G. de Groot*, Bloemist en Hofleverancier te Utrecht.

Uit de hand te koop:

Eene volledige APOTHEEK voor een plattelands Heelmeester met glad eikenhouten KAST en TOONBANK, benevens Heel- en Verloskundige INSTRUMENTEN, nagelaten door wijlen den Heer *J. Bolman*, te Franeker, ten wiens sterfhuize alles bezigtigd kan worden.

Uit de hand te koop:

Een nieuw SCHUITEHOL, lang 14 el 800 streep, wijd 3 el 552 streep, hol naar rato, liggende bij de Scheepstimmerwerf van M. H. VAN DER WERF, te Kootstertille.

Uit de hand te koop:

Een hechte en sterke vierkante WATERMOLEN, met nieuwe AS en ROEDEN, hebbende 11 el 25 duim vlugt, benevens vier beste ZEILEN.
Nadere informatie bij HIJLTE W. HIEMSTRA, Mr. Timmerman te Beetgum. Brieven franco.

Oproeping van Crediteuren.

Al wie iets te vorderen heeft van den Boedel van wijlen GATZE TIEDES BIJLSMA, in leven Timmerman, wonende te Cubaard, gelieve daarvan franco opgaaf te doen aan S. W. HOEKSTRA, Cand. Notaris te Wommels, vóór of op den 17 Augustus 1845.

Oproeping van Crediteuren en Debiteuren.

Al wie iets te vorderen heeft van, of verschuldigd is aan wijlen den Heer J. BOLMAN, te Franeker, wordt hiermede opgeroepen vóór den 1 September 1845, van zijne vordering opgaaf of van zijne schuld betaling te doen ten sterfhuize van den Heer BOLMAN voornoemd.

De Ondergeteekenden G. VAN BIJLEVELD Junior en W. J. HANEKUIJK, beide te Harlingen, adverteren bij deze, dat de tusschen hun bestaan hebbende VENNOOTSCHAP tot het drijven eener onder het behoor van den dorpe Midlum gelegene STEENFABRIJK, onder de firma van W. J. HANEKUIJK & Co., met onderling goedvinden op heden is gedissolveerd, en dat de liquidatie der nog loopende zaken dezer firma zal geschieden door den laatstgenoemden hunner W. J. HANEKUIJK, welke gedachte Steenfabrijk voortaan op zijnen naam en voor zijne rekening alleen, zal drijven en zich bij deze minzaam aanbeveelt.
Harlingen, G. VAN BIJLEVELD Jr.
den 31 Julij 1845. W. J. HANEKUIJK.

BOEKHANDEL.

De Ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat hij zich thans alhier als Boekverkooper gevestigd en zijnen Winkel geopend heeft op den hoek van het Kleinzand en Singel. Hij neemt de vrijheid zich ten vriendelijkste in de gunst van het geeerde Publiek aan te bevelen, zoo wel in het vak van BOEKHANDEL, KANTOOR- SCHRIJF- en TEEKENBEHOEFTEN en wat verder daartoe betrekking heeft, als in zijne BOEKBINDERIJ; zullende hij zich zoo veel mogelijk beijveren, om door eene nette, spoedige en civiele behandeling zich de begunstiging en het vertrouwen zijner Stad- en Landgenooten waardig te maken.
Sneek, den 12 Augustus 1845. T. S. FEENSTRA.

Wit Engelsch Gember-Bier,

benevens meer andere soorten, zijn te bekomen bij den Herbergier G. A. DE KOE, buiten de voormalige Vrouwenpoort te Leeuwarden.

Harddraverij te Weidum.

Met toestemming van den Heer Grietman van Baarderadeel, gedenken de Kastelein IJ. S. v. D. MEULEN en eenige Liefhebbers te Weidum, op Vrijdag den 15 Augustus e. k., des namiddags ten twee ure, te laten Verharddraven en vrij te vereeren: *Eene extra fraaije ZILVEREN ZAK-TABAKSDOOS*, door Paarden niet ouder dan drie jaren.

HARDDRAVERIJ.

Alzoo de Harddraverij van Zaturdag den 9 Augustus, bij den Kastelein J. A. SCHAAFSMA, te Menaldum, om een fraai CHAISGEREID, HOOFDSTEL, TOOM en LEIDSEL, om het regenachtig weder geen voortgang konde hebben, zoo worden de Liefhebbers verzocht op Zaturdag den 16 Augustus e. k., met Paarden die geene Prijs of Premie gewonnen hebben en tot genoegen der Keurmeesters zijn. De aangave der Paarden ten één ure.

Met toestemming van het Edel Achtbaar Bestuur van Wonseradeel, gedenken de Kastelein T. H. DE VRIES en eenige ingezetenen van Kimswerd, op Zondag den 17 Augustus 1845 te laten Verkaatsen: *Eene zware ZILVEREN ZAK-TABAKSDOOS*, tot Prijs, vrij te vereeren. De Liefhebbers worden verzocht zich vroegtijdig aan te geven.

Harddraverij te Vrouwen Parochie.

Met toestemming van het Edel Achtbaar Bestuur van het Bildt, gedenkt de Kastelein A. SALVERDA met eenige Liefhebbers, op Maandag den 18 Augustus e. k., des namiddags ten twee ure, te laten Verharddraven en vrij te vereeren: *Een fraai CHAISGEREID, HOOFDSTEL, TOOM en LEIDSEL, met Berlijner Zilver gemonteerd*, door Paarden die geen Prijs of Premie hebben gewonnen (uitgezonderd als driejarig) en die tot genoegen der Keurmeesters zijn.

Harddraverij te Terbandsterschans,

op Donderdag den 18 September 1845, om eenen brillanten Prijs, bestaande in een nader te bepalen en te vermelden *EXTRA FRAAI BEWERKT STUK ZILVER.* — Alle Paarden zullen worden toegelaten welke tot genoegen der Keurmeesters zijn.

Harddraverij en Kaatspartij te Tzum.

Met toestemming van het Edel Achtbaar Bestuur van Franekeradeel, gedenken de Kastelein J. VAN DIJK en eenige Liefhebbers, op Donderdag den 21 Augustus aanstaande, te laten Verharddraven en vrij te vereeren: *Een extra fraai ZILVEREN TABAKS-KOMFOOR*, door Paarden die geen Prijs of Premie gewonnen hebben en tot genoegen der Keurmeesters zijn. De aangifte moet geschieden ten één ure, en de Draverij zal ten twee ure eenen aanvang nemen.
Voornoemden Kastelein gedenkt alsmede op Vrijdag den 22 dito te laten Verkaatsen: *Drie fraaije ZILVEREN LEPELS* tot Prijs, en *drie DITO* tot Premie, alleen door Kaatsers uit Franekeradeel en de stad Franeker. De aangifte moet geschieden ten twaalf ure.

Roeipartij te Sneek.

Met vereischte permissie gedenken eenige Liefhebbers op Vrijdag den 15 Augustus 1845, in de Stadsgracht te laten Verhardroeijen met Booten en vrij te vereeren: *Eene fraaije ZILVEREN TABAKSDOOS* tot Prijs, en *DITO LEPEL* tot Premie. Aangifte des morgens van 10 tot 11 uur, in het Stoomboot-Locaal bij P. HAGA.

Hardzeilpartij te Sneek.

Met vereischte toestemming van het Edel Achtb. Bestuur der stad Sneek, zullen aldaar worden Verhardzeild, op Woensdag den 20 Augustus 1845, des namiddags precies ten half twee ure: VIER ZEER FRAAIJE PRIJZEN: als:
1°. *Eene zware en netbewerkte ZILVEREN ZAK-TABAKSDOOS*, door allerlei soorten van Schepen van 8 el 207 streep en daar boven, uitgezonderd Jagten en Boeijers.
2°. *Eene DITO DITO*, door Jagten en Booten van 5 el 660 streep tot 7 el 217 streep.
3°. *Eene DITO DITO*, door Jagten en Booten beneden de 5 el 660 streep — en
4°. *Eene netbewerkte DITO*, door Bootjes beneden de 4 el 622 streep, vrijgeijkt van belasting en getuigd met sprietzeil.
De inschrijving zal plaats hebben bij de Directie of bij den Kastelein G. DE RUITER, buiten de voormalige Oosterpoort te Sneek, des voormiddags vóór tien ure, terwijl de loting ten *elf* eenen aanvang zal nemen.
, De *Zeilers* worden verzocht, dadelijk bij aankomst hunne Vaartuigen te rangschikken in dezelfde orde als in 1844, en alzoo in de Stads Gracht, beginnende van af de Jousterbrug tot aan de Kleine Palen, aan de landskant, vlag in top.

Acht of tien TIMMERKNECHTEN, hun werk goed verstaande en liefst niet onkundig in het Molenwerk, kunnen dadelijk werk bekomen bij B. D. v. D. MEULEN, te Lemmer. Brieven franco.

In een fatsoenlijk Koffijhuis ter dezer stede wordt gevraagd een bekwaam MARQUEUR. Adres met franco brieven of in persoon bij J. BARDET, op de Korenmarkt te Leeuwarden.

Wie twee LAMMEREN vermist, kan dezelve tegen bewijs van eigendom en betaling der kosten terug bekomen bij U. A. NOORDENBOS, te Bartlehiem.

Bij den Ondergeteekende is nu weder gevallen in de *vierde* Klasse der 196ste Koninklijke Nederlandsche Loterij, een gedeelte van de Prijs van TWAALF HONDERD VIJFTIG GULDEN, op nummer 1338; benevens vele kleinere Prijzen.
Dagelijks zijn LOTEN bij den Ondergeteekende te bekomen, en het KONTRABOEK ligt ter inzage.
De trekking der vijfde Klasse begint den 18 dezer.
P. DE VRIES Pz.,
bij het Stadshuis, letter G, no. 54, te Leeuwarden.

TER LEEUWARDER COURANTDRUKKERIJ.